Järvens barnkammare smälter för tidigt

Madeleine Hjärner
Populärvetenskaplig sammanfattning av Självständigt arbete i biologi 2016
Institutionen för biologisk grundutbildning, Uppsala universitet

Våren börjar allt tidigare, skönt tycker många. Att det är konsekvenser av den globala uppvärmningen är kanske inte det första man tänker på. Ännu mindre slår tanken oss att en varmare och tidigare vår kan påverka järven. Järven som använder snön som barnkammare under våren. Järven i Sverige är bevarandebiologiskt klassad som sårbar och är skyddad precis som våra andra stora rovdjur. Men vart ska järven bygga sina barnkammarlyor om snötäcket försvinner för tidigt på våren?

En utpräglad snöbyggare

Järven återfinns i de norra delarna av Europa, norra Ryssland och norra delarna av Nordamerika. Järven är väl anpassad till sitt utbredningsområde med ett kallt klimat och ett snötäcke som täcker marken under större delen av året. Järven är också med sina kraftiga käkar väl anpassad till att äta både kadaver och fryst kött. Det gör att järven med fördel kan lagra och gömma mat under vintern då tillgången på föda kan vara begränsad. Dessa anpassningar gör att det är fördelaktigt för järven att föda sina ungar mitt i den kalla vintern. Mycket tyder på att järven behöver ett djupt snötäcke under den större delen av våren för att föda upp sina ungar mitt i vintern. Järven bygger egna lyor i snön genom att gräva långa och komplexa tunnlar med större hålor på vissa ställen som används som barnkammare. Det tjocka snötäcket bidrar med både isolerande egenskaper under den kalla årstiden men är också ett bra skydd mot andra rovdjur, som till exempel varg.

Värmen hotar

Järvens utbredningsområde är hotat av den globala uppvärmningen. Klimatförändringarna i de nordligaste delarna på jordklotet blir extra påtagliga vilket syns i att vintrarna dels blir kortare och mängden snö minskar. Nederbörd i form av regn blir också allt vanligare under vintern. Höjda temperaturer under sommaren kan vara ett problem för järven som undviker temperaturer över 24°C. Järven kommer förmodligen flytta längre norrut vilket gör att ytan som järvarna har att leva på blir mindre. Populationer kan isoleras från varandra till följd av att snötäckta områden minskar. Snötäcket kommer minska i järvens utbredningsområde till slutet av 2000-talet. Med hur mycket beror på den fortsatta ökningen av jordens medeltemperatur.

För mer information om klimatförändringarnas effekt på järven

Hjärner M. 2016. Hur kan järven komma att påverkas av ett varmare klimat? Självständigt arbete i biologi, 1BG210, Uppsala universitet.